

Samo za norce in konje

Zgodba z Jermanovega turna

✍ in 📷 Milan Vošank

Pravzaprav je zgodba zase že, kako sva z Marjanom iskala vzhodno steno Jermanovega turna. V reviji Grif sem našel majhno skico smeri Planike za Ano z nekaj pripisa o tej steni tam nekje za smučišči Krvavca in Zvoha, ki sta jo preplezala in opremila Suzana in Viktor Relja. Pa sva krenila s prijateljem naivno brez planinske karte, le s tem revijalnim izrezkom.

Smer pod steno

Potem ko sva se z avtom »prebila« do doma na Gospincu na Krvavcu, sva z vso težo plezalne krame na plečih v vročem poletnem jutru preklinjala obupno strmino na Zvoh, misleč, da sva skoraj že tam, le čez rob se še ozreva. Dolga hoja po grebenu nama je postala eno samo zvedavo iskanje, prave stene pa nikjer. Le strmi gruščnati grabni med rušjem. Že sva bila pri smerokazih pod Vrhom Korena, ko sva le pokukala v tisti izrezek iz revije: le še nekaj korakov na levo, kjer sva takoj našla opisano travnato sedelce s kamnitim možičkom. Sedaj pa desno navzdol po grapi, sva brala naprej.

Ubogava. Daleč spodaj se nama vse bolj odpira pogled na dolino Kamniške Bistrice in onkraj na vrhove okrog Kamniškega sedla, najine vzhodne stene Jermanovega turna pa še vedno nikjer. Spet iščeva zaman? Ne, ali ni tam v rušju na grebenu možic? Je, nad nama pa eno samo razdrapano ostenje. Čudna stena. Razočarano obstojiva, nato pa počasi in previdno le kreneva po gruščnatem strmem podnožju. Iščeva, kod bi se tod vendarle dalo

plezati. Na najino veselje nenadoma naletiva še na enega možica in vse bolj se nama dozdeva, da je v stebru tam desno pa le videti lepše plezalske prehode. Spustiva se preko grabnov, ko presenečena zaslišiva glasove. Ali plezajo? Kje so smeri? »Prav nad vama, le navzgor se ozrita,« dobiva odgovor. Da, res, prav nad nama se v strmih ploščah sveti dolga vrsta svetrovcev. Oni zgoraj pa nadaljujejo: »Dve smeri sta še bolj desno.« Kreneva malo naprej, kjer naju klin napoti preko rušatega kamina na zračni skalni pomol, nad njim pa zagledava vitek steber, lep in vabljev, z varovalnim železjem ... Kar tod bova plezala, se v hipu odločiva. Nisva poznala imena smeri, niti vedela za težavnost, bila sva »zapeljana«!

Končno prave smeri

Da, takšno je bilo moje prvo iskanje in plezalsko veselje v Jermanovem turnu. Kasneje sem izvedel, da sva takrat z Marjanom preple-

V steni

zala smer Samo za norce in konje. Odmaknjeno ostenje, prava gorska divjina, lepa zelena pokrajina med Zvohom, Mokrico, Kompotelo, Vrhom Korena in Kalškim grebenom nad pastirskima planinama Koren in Dolga njiva, vse to me je vabilo, da sem se s prijatelji v Jermanov turn še rad vračal. Našli smo »pravo« smer Planike za Ano in preplezali še tretjo Glasne misli. Ampak v prvo je nekako nepozabno ...

V začetku letošnjega poletja sva se napotila v Samo za norce in konje s Sonjo. Kakor vsem mojim dosedanjim soplezalcem v tem ostenju, je bilo tudi njej vse novo in zanimivo: plezanje tam za Krvavcem in Zvohom – kje neki vendar? In strmina na Zvoh je naporna ter odvečna. Ne le pričakovanje prvega pogleda na steno, tudi to, da prideš najprej na vrhnji rob stene, je bila za mojo soplezalko nova izkušnja.

Zgoraj pri umetnem jezercu, ko zapušča va še zadnjo žičničarsko navlako, ko je pred nama le še grebenska pot, pa se prikaže tista prelepa panoramska slika Grintovcev, podoba

vseh osrednjih vrhov tega pogorja od Ojstrice do Kočne in Storžiča, karavanske Košute in daljnih Julijcev. Prijetna hoja v jutranjem soncu nama v pogovoru hitro mineva, še posebej ko s planin pod nama v neubranih ritmičnih zvončkljajo pasočeh se črede.

Bistvo vzhodnega ostenja Jermanovega turna je pravzaprav le vitek, že kar eleganten steber, na prvi pogled povsem gladek, z rušnato teraso v vznožnem delu in s poraščenim vrhnjim pobočjem. Ta je sedaj pred nama: meni znana podoba s slikovito kuliso Skute in Rink v ozadju, za Sonjo pa nova stena in ugi banje, kje so speljane smeri. Zakonca Relja sta domiselno našla prehode. Vse tri smeri so zelo blizu skupaj in imajo kar nekaj skupnih značilnosti: ocena težavnosti pri vseh je od dve do šest, ponašajo se tako z izredno trdno, lepo, uživaško skalo kot s ploščami z nekaj drobnega grušča. Kakšen rušnat grm vmes je le še za popestritev. In še: v vsaki smeri je nekaj daljših, dokaj zahtevnih plezalskih mest – str-

Gore nad Kurjo dolino, z leve: Kompotela, Vrh Korena, Jermanov turn in Kalški Greben

mih plošč s kakim previsom. Speljane pa so tako, da je tod varovanje možno le na že zavrtanih svedrovcih. Prav zanimive linije, ko plezaš čez te plošče in se čudiš, zakaj ravno tu, ko so prav blizu lažji prehodi. Lahko bi rekli, da tu ne velja staro napisano pravilo, da alpinist išče v stenah najlažje prehode, saj kaže, da name-noma posega po najtežjih. Očitno je to posebnost smeri Suzane in Viktorja, ki jo je najti tudi drugod, kjer sta pustila alpinistične sledi. S prijateljico sva to našla tudi v »njuni« južni steni Zapotoškega vrha.

Po krušljivem grapastem svetu poiščeva poti do pomola pod smerjo Samo za norce in konje.

Brez »obvozov« in v skladu s »staro šolo«

Prvi raztežaj je ena sama zračnost, da kar vriskam ob drobnih oprimkih v trdni skali. Ko le ne bi bilo tako vroče ... Preden se »skrijem« za

📷 Oton Naglost

parobek pod varovališčem na gruščnati polici, še »naročim« soplezalke, naj pleza le po sredi stebra, po razu, ker drugje so le lažji »obvozi«, ni tisto pravo plezalsko uživanje. Najbrž me je ubogala, saj je na stojišče priplezala prav dobre volje.

Težave »zgoranje pete« so tudi v začetku nadaljevanja, prvi klin je dokaj visoko in kar pazljivo moram iskati za prehodi čez zajedo v navpičnih ploščah. Ampak moje misli so že v pričakovanju tretje vrvne dolžine, v tisti dolgi vrsti v blagem polkrogu zavrtanega varovalnega železja sredi gladke plošče. Pa je Sonji prišlo na misel, zakaj nista prvoplezalca raje splezala tam zraven desno, po tisti nadvse lepi razčlenjenosti. Ja, potem pač smer ne bi bila v »stilu Relja«.

Tudi tokrat zame ni pravi dan za prosto plezanje čez to »šestico«. Sicer pa, tako ali tako sem že zdavnaj opustil vsako upanje ... pa vendar ob pazljivem varovanju soplezalke uspešnem splezati pod vrh plošče. Naprej pa, kakor da je res samo še »za norce«. Ali pa morda »za konje«?! Tako si porečem, ko se hvaležno dvakrat, trikrat oprimem sistema, vpetega v svedrovec. Smo pač alpinisti »stare šole«: samo da se pride čez! Čeprav mi etika prostega plezanja veliko pomeni! Ko mi Sonja sledi, kmalu začne tudi ona tako »po starem« razmišljati, je bilo pa zato njeno plezanje v tem delu stene nadvse hvaležen fotografski motiv, še posebej po izstopu iz »železne lojtre« v razčlenjene strme plošče pod stojiščem.

Zadnji raztežaj nama uvodoma postreže z manjšim previsom, kakšno krušljivo skalco v nadaljevanju kar spregledava, dokler niso pod vrhom Jermanovega turna dobrodošli oprimki tudi trdne veje rušja. Pozdravi planik v skalnih razpokah nama polepšajo zaključek vzpona.

Nekaj ur vajena le pogleda na skale in prepadne globine, se sedaj ob skalni piramidi na vrhu umiriva ob pogledih na zeleno razkošje rušja in planinskih trav po planotastih strminah Kalškega grebena. Pretesne plezalke padejo z nog, plezalna oprema obleži raztresena naokrog, sprostitvev ob pijači in čokoladi je prav prijetno dobrodošla. Nenadoma se nikamor več ne mudi. Onkraj doline Kamniške Bistrice naju pozdravljajo sončni vrhovi, sami stari znanci, toliko alpinističnih in pohodniških spominjanj za oba. Pa hkrati idej za nove vzpone in poti ... ○